

LANDELIJKE GILDEDAG 2026**Verslag van de dag**

De toekomst van Gilde Nederland

Datum: 17 september 2026**Locatie:** De Boomsspijker, Rechtboomssloot (Lastagebuurt), Amsterdam**Aanwezig:** Afgevaardigden van lokale gildes uit het hele land (± 24 aanwezigen), het (aftredende) bestuur van Gilde Nederland en vrijwilligers van Gilde Amsterdam als gastheer**Aanleiding:** Het voltallige bestuur van Gilde Nederland treedt per 1 oktober 2026 af; de dag stond volledig in het teken van de toekomst van de landelijke koepel*Dit verslag bundelt de plenaire onderdelen en de drie werkgroepen van de dag tot één geheel, met een centrale besluitenlijst en een openstaande actielijst. De werkgroepen komen als afzonderlijke onderdelen terug.*

1. Opening en programma

Margje de Jong, directeur-bestuurder van Gilde Amsterdam, opent de dag en heet iedereen welkom. De bijeenkomst vindt plaats in buurthuis De Boomsspijker, een voormalige lagere school in de historische Lastagebuurt — een plek van ontmoeting en verbinding die goed past bij het werk van de gildes. Anders dan gebruikelijk staat deze gildedag niet in het teken van thematische ervaringsuitwisseling, maar volledig in het teken van de toekomst van Gilde Nederland.

Het programma: opening → toelichting op het besluit door voorzitter **Christiaan Eckhart** → toelichting op de wegvallende functies door **Jan Willem van Lith** → lunch met drie werkgroepen → plenaire terugkoppeling en conclusies → stadswandeling met gidsen van Mee in Mokum → afsluitende borrel. Het plenaire ochtendprogramma is met audio opgenomen. Margje wil met nadruk de mensen bedanken die deze dag alles doen om de dag in goede banen te leiden; Natascha Siersema, Kees Kroon en Fred de Jong.

2. Toelichting op het besluit (plenair)

Voorzitter Christiaan Eckhart licht toe dat het voltallige bestuur in augustus 2026 unaniem heeft besloten dat voortzetting op de huidige wijze niet mogelijk is. Het is geen impulsieve stap, maar de uitkomst van een proces van ongeveer anderhalf jaar. De belangrijkste argumenten:

- Structurele onderbezetting: de werklast (soms circa 40 uur per week) is niet vol te houden en moeilijk te verdelen.
- Vacatures (voorzitter, penningmeester, secretaris) zijn langdurig onder de aandacht gebracht — via het gildemagazine, werkbezoeken en een noodbrief (voorjaar 2026), gevolgd door een telefoonronde bij alle gilden — zonder voldoende respons.
- Gilde Nederland combineert een bestuurlijke én uitvoerende functie in één orgaan; op termijn niet houdbaar.
- Professionalisering zou de bijdrage van gildes met een factor 3 à 4 moeten verhogen voor een dekkende begroting.
- Het probleem is breder: uit bezoeken aan circa 25 gildes bleek een vergelijkbare worsteling; lokale gilden worstelen met het vinden van bestuursleden. Ook landelijk worden koepels van vrijwilligersorganisaties als structureel kwetsbaar beschreven.
- Een extra probleem ontstond toen 2 vrijwilligers interesse toonden in een functie van het bestuur. Echter wel onder de voorwaarde van vacatie s van ca. 1000,- per jaar. Na grondig overleg is besloten dit nu niet te doen, omdat het een heel verkeerde uitsraling naar gilden toe zou zijn.

Tijdpad: melden zich vóór 1 oktober minimaal drie mensen die de taken overnemen, dan werkt het bestuur mee aan een overdracht. Anders start de procedure tot liquidatie.

Wat concreet wegvalt zonder opvolging (toelichting Jan Willem van Lith): de landelijke jaardagen (w.o. Wandelingen en SamenSprak), het beheer van de website en het adressenbestand, Gilde NL archief en de centrale inkoopafpraak voor SamenSprak bij Het Begin met Taal (namens 24 gildes, ± 10% besparing).

Kritische noot: een deelnemer ervaart de presentatie als een voldongen feit — mede omdat de opheffing al op de website stond — en vraagt zich af hoe dit een uitnodiging aan nieuwe kandidaten kan zijn. Christiaan erkent dat zaken beter hadden gekund, maar wijst op de herhaalde eerdere oproepen; begrip en herkenning werd ervaren, concrete ondersteuning, bleef uit. Via Gilde Zeist meldt zich alsnog een laat aangedragen kandidaat.

3. De drie werkgroepen

Tijdens de lunch gingen de deelnemers in drie groepen uiteen. De werkgroepen namen geen formele besluiten; hun opbrengst diende als input voor de plenaire terugkoppeling.

3.1 Werkgroep 1 — Informatie & Uitwisseling

Begeleiding: Jan Damen (Gilde Nieuwkoop/ Coach4You), aantekeningen Hessel. Deelnemers uit o.a. Amsterdam, Haarlem, Almere, Alphen a/d Rijn, Zutphen, Leusden, Maastricht, Harderwijk en Nieuwkoop. Thema: hoe houden gildes onderling contact en delen zij kennis zonder landelijk bestuur?

- Grote diversiteit: van kleine, sterk lokaal gerichte gildes tot grote, financieel zelfstandige organisaties (Zutphen, Maastricht) met honderden vrijwilligers. Veel gildes zijn in de loop der jaren verzelfstandigd; de binding met de koepel is afgenomen.
- Meerdere gildes (Zutphen, Haarlem, Almere) verwachten weinig meerwaarde van een landelijke koepel; anderen (Maastricht) zien wél waarde in een klein, professioneel — eventueel vergoed — landelijk bestuur voor kennisdeling en expertise.
- Breed positief ontvangen alternatief: een roulerend model waarbij gildes bij toerbeurt gezamenlijke activiteiten organiseren (jaardag, wandeldag, SamenSprak, Coach4You). Meldt niemand zich in een jaar, dan vervalt die activiteit eenvoudigweg.
- Over een vacatievergoeding bestaat geen consensus; dit blijft een principieel discussiepunt. De late en weinig geconsulteerde communicatie van het aftreden wordt als pijnpunt ervaren.

3.2 Werkgroep 2 — Achtergrond & Vragen

Begeleiding: Christiaan Eckhart. Deelnemers uit o.a. Alkmaar, Wageningen, Roermond en Zeist. Doel: ruimte voor vragen over de achtergrond en geschiedenis van het besluit.

- Historie: sinds eind 2023/begin 2024 is via de 'werkgroep toekomst gilden' een ronde langs veel gildes gemaakt als thermometer. Thema's: financiën/eigen inkomsten, een communicatiekloof tussen lokale coördinatoren en het landelijk bestuur ('bloedgroepen') en de vraag of de stichtingsvorm nog passend is. Zo een onderzoek is in het verleden eerder geweest; het werd tijd om dat nu nog eens te doen. Belangrijke redenen waren goed/beter op de hoogte te zijn van wat er bij lokale gilden leeft.
- De voorzitter erkent dat het niet gelukt is het bestuur als geheel mee te krijgen; van zeven betrokkenen functioneerden er structureel twee à drie op het gewenste niveau. Kritiek uit de zaal: ook een bestuur dat het zwaar heeft, heeft een verantwoordelijkheid het werk af te maken; de sterk gedaalde opkomst op deze dag (± 24 t.o.v. ± 80 vorig jaar) wordt genoemd. De belangrijkste redenen om de positieve inzet en ervaringen van de WTG werkbezoeken niet te kunnen voorzetten, is de structurele onderbezetting van het bestuur, er was sprake van 'achterstallig' onderhoud en een verschil in visie op kwaliteit.
- Financieel: saldo $\pm$ €35.000–€40.000. Een eerder voorstel om dit als tijdelijke investeringsimpuls in te zetten kreeg destijds negatieve reacties en wordt niet opnieuw in gang gezet. Bij opheffing worden eerst lopende verplichtingen afgewikkeld; het restant gaat conform de statuten naar een verwant doel.

3.3 Werkgroep 3 — Toekomst & Initiatief ('Gilde light')

Begeleiding: Jan Willem van Lith. Acht deelnemers, o.a. uit Rotterdam en Roermond. Thema: wat moet er landelijk wél en niet blijven bestaan, en hoe?

- Brede steun voor een **faciliterend** in plaats van uitvoerend landelijk verband ('Gilde light'), met behoud van de autonomie van lokale gildes (vergelijk de Fietzersbond: besturen op hoofdlijnen).
- Behouden: **website als vind-/doorverwijsfunctie** (zoeken op postcode, zonder centrale ledenadministratie), gezamenlijk logo/huisstijl gekoppeld aan kwaliteitsbewaking, een centraal aanspreekpunt, netwerk- en kennisuitwisseling en een toelatingsprocedure voor nieuwe gildes. SamenSprak, lokaal met kennisnetwerk en Coach4You gaan door onder de 'light'-paraplu.

- Vervalt: **centrale ledenadministratie**, het gildemagazine, landelijke projectuitvoering en actieve bemiddeling bij lokale conflicten. Financiën worden niet als grootste knelpunt gezien; een lichte structuur is met de huidige contributie te bekostigen. Belangrijk: een vast jaarlijks verantwoordingsmoment en, vanuit de WBTR, minimaal drie bestuursleden voor de rechtspersoon. De bestaande stichting niet opheffen — heroprichting kost later veel geld en meer werk.

4. Plenaire terugkoppeling en conclusies

Na de werkgroepen komt de groep plenair terug. De gedeelde conclusie: er zou hoe dan ook iets centraals moeten blijven bestaan — of dat nu 'Gilde light' heet, een klein licht bestuur, of simpelweg een netwerk tussen bestaande gildes. Een klein aantal mensen (twee à drie, onder wie een moeilijk bereikbare kandidaat uit Amsterdam) is bereid verder na te denken over een bestuursrol.

Namen van de initiatiefnemers:

Bernard Weerdmeester (gilde Zeist, oud standsgids): email: bernard.weerdmester@kpnmail.nl / tel: 06-189501713

Cees Boudesteijn (gilde Zutphen, secretaris): ceesboudesteijn@gmail.com / tel: 06-46610748

Reintje Gianotten, Amsterdam, 06-42431095/ 020-6624637 en als reserve of 4e persoon

Meta van Appeven (gilde Roermond): metamailen@gmail.com / tel: 06-1587432.

Om een juridisch vacuüm te voorkomen wordt gekozen voor een tussenvorm: de stichting wordt niet geliquideerd maar blijft — met minimaal één lid — formeel als '**slapend bestuur**' bestaan. Dit geeft de kandidaat-bestuursleden ruimte om zelf eerst een voorstel uit te werken, uitgaand van een afgeslankt takenpakket, en om ook de vandaag afwezige gildes mee te nemen. Benoeming van nieuwe bestuursleden verloopt statutair via coöptatie; opgemerkt wordt dat dit zorgvuldig moet gebeuren. Van de dag wordt een verslag gemaakt en naar alle gildes gestuurd (ook de afwezige); reageren is niet verplicht, omdat Gilde Nederland een stichting is en geen vereniging.

5. Besluitenlijst

Onderstaande besluiten vormen de gezamenlijke lijn zoals die tijdens de plenaire onderdelen is vastgesteld.

Nr.	Besluit	Toelichting
1	Bestuur wordt 'slapend', stichting blijft bestaan	Het bestuur treedt per 1 oktober 2026 terug maar blijft formeel (met minimaal één lid) bestaan. De Stichting Gilde Nederland wordt niet ontbonden of geliquideerd; heroprichting zou later veel meer werk en geld kosten.
2	Deadline verschoven naar , uiterlijk 1 december 2026	De datum van 1 oktober voor opheffing/liquidatie vervalt. Uiterlijk 1 december 2026 moet er — in welke vorm dan ook — een nieuwe invulling geregeld zijn.
3	Kleine kerngroep verkent eerst zelf	De 2 à 3 kandidaten (onder wie de moeilijk bereikbare kandidaat uit Amsterdam en de via Gilde Zeist aangedragen kandidaat) gaan eerst onderling om tafel om te bepalen of ze dezelfde kant op willen, vóór het (oud-)bestuur verder betrokken wordt. Het oude bestuur wilde na afloop van de bijeenkomst nog een datum afspreken met de kandidaten voor een eerste overleg. Dat is niet doorgegaan, omdat de kandidaatleden vonden dat het oude bestuur echt slapend was en het initiatief nu bij hen ligt.
4	Uitgangspunt: 'Gilde light', uitgekleed takenpakket	Een eventueel nieuw verband is faciliterend in plaats van uitvoerend, met behoud van lokale autonomie. Te behouden: website (vind-/doorverwijsfunctie), logo/huisstijl en kwaliteitsbewaking, centraal aanspreekpunt, kennisuitwisseling, toelatingsprocedure, SamenSprak en Coach4You.
5	Volledige ondersteuning en overdracht toegezegd	Het zittende bestuur zegt op voorhand volledige ondersteuning en overdracht toe aan het nieuwe initiatief, in welke lichte vorm dan ook, tot uiterlijk eind 2026.
6	Vermogen niet als investeringsimpuls inzetten	Het eerdere voorstel om het saldo (± €35.000–€40.000) als tijdelijke investeringsimpuls in te zetten, kreeg destijds negatieve reacties en wordt niet opnieuw in gang gezet. Bij eventuele liquidatie: afwikkeling conform de statuten.

Nr.	Besluit	Toelichting
7	Geen vacatievergoeding in de huidige situatie	Ondanks dat kandidaten zich eerder onder die voorwaarde meldden, wordt nu geen vacatievergoeding toegepast. Dit is uitdrukkelijk geen uitspraak over een eventuele toekomstige vorm; het blijft een open discussiepunt.
8	Centrale inkoop SamenSprak stopt	De gezamenlijke inkoopafpraak namens 24 gildes bij Het Begin met Taal (± 10% besparing) stopt en loopt na 1 januari 2027 niet door, tenzij iemand het contract overneemt.
9	Jaardagen en website niet meer centraal	Zonder opvolging worden de landelijke jaardagen en het beheer van website en adressenbestand niet centraal voortgezet. Voorkeur: een roulerend model waarbij gildes bij toerbeurt het website beheer en de Jaardagen organiseren.
10	Benoeming via coöptatie	Nieuwe bestuursleden worden statutair via coöptatie benoemd; dit moet zorgvuldig gebeuren, gelet op eerdere ervaringen.
11	Verslag naar alle gildes	Er wordt een verslag gemaakt (o.b.v. de opnames) en verstuurd naar alle gildes, ook de afwezige. Reageren is niet verplicht (stichting, geen vereniging).
12	Regio-Overleg Zuid-Holland en het in november 2026 geplande SamenSprak Coördinatoren overleg.	Het geplande RO ZH en het SamenSprak Co. overleg gaan niet door.

6. Openstaande actielijst

Nr.	Actie	Wie	Wanneer
1	Kerngroep komt bijeen en werkt een concreet voorstel uit voor een licht landelijk verband	Kandidaten (incl. Amsterdam en via Gilde Zeist)	Uiterlijk Vóór 1 december 2026;
2	Model kiezen: klein professioneel koepelbestuur óf roulerend netwerk	Kerngroep	Bij voorstel
3	Vandaag afwezige gildes informeren en meenemen/consulteren	Kerngroep / (slapend) bestuur op initiatief van kerngroep	Nader te bepalen
4	Beheer 'slapende' stichting beleggen (incl. bankzaken)	(Slapend) bestuur	Vóór 1 okt 2026
5	Verdeelsleutel resterend vermogen uitwerken conform statuten (indien liquidatie)	(Slapend) bestuur / penningmeester	Bij evt. liquidatie, per 1 december 2026
6	Standpunt vacatievergoeding nader bepalen	Toekomstig bestuur	Nader te bepalen
7	Toelatingsprocedure nieuwe gildes concreet uitwerken; wie pakt dit op	Kerngroep / gildes	Nader te bepalen
8	Kostenverdeling lichte structuur (website, huisstijl) eerlijk vormgeven	Gildes gezamenlijk	Nader te bepalen
9	Overname contract Het Begin met Taal (SamenSprak-inkoop) onderzoeken	Geïnteresseerde gilde(s), door kerngroep	Vóór 1 december 2027
10	Voortzetting jaardag/wandeldag / SamenSprak via toerbeurt organiseren	Lokale gildes	Per activiteit

Let op: dit verslag is samengesteld op basis van automatische spraak-naar-tekst-transcripties van de dag. Niet alle sprekers zijn bij naam vastgelegd en enkele passages waren niet volledig eenduidig te interpreteren. Controleer waar nodig namen, exacte bedragen, data en toezeggingen bij de betrokkenen zelf.